

Újabb négy év – mi várható a régi-új gazdaságpolitikától?

A legtöbb megkérdezett elemző a harmadik Orbán-kormánytól konszolidáltabb, decentralizáltabb gazdaságpolitikára számít. Valóban igaz az, hogy az FDI kiáramlás, a tartósan nyomott potenciális kibocsátás, a háztartások reáljövedelmének stagnálása (csökkenése) és a gyenge export (gyenge, hiszen hiába van exporttöbblet, ha ennek legfőbb oka az alacsony fogyasztási szint) konszolidáltabb gazdaságpolitikát igényelne, ez mégsem biztos, hogy be fog következni.

Az elmúlt négy év gazdaságpolitikája – bár sok ad-hoc elemet tartalmazott – rendelkezett egy világos koncepcióval. Ez a koncepció a kínálati gazdaságpolitika és a stratégiai ágazatok többségi magyar tulajdonának biztosításának kettőse volt. A kínálati gazdaságpolitika elemei felfedezhetők az új munkajogi törvényekben, a munkát terhelő adók – elsősorban az SZJA – csökkentésében, a „munkáért segélyt” elvben, az álláskeresői járadék visszanyesésében és a vállalatokkal kötött stratégiai megállapodásokban. A rugalmasabb munkaerőpiac, az iparpolitika és a monetáris politika részleges alárendelése a fiskális politikának mind a kínálati gazdaságpolitika iskolájának elsőszámú célját követik: a termelést visszafogó akadályokat bontják le a növekedés elősegítése érdekében.

A második Orbán-kormány azonban itt csavart egyet a történeten. A kínálati közgazdaságtan alapja az is, hogy a termelést visszafogó akadályokat nem csak munkaerő-piaci, hanem tőkepiaci oldalról is le kell bontani és támogatni kell a tőkeberuházásokat. Itt jön be a koncepció második eleme, a többségi hazai tulajdon a stratégiai jelentőségű ágazatokban.

A bankszektorban a többségi magyar tulajdon megszerzésének célja tökéletes politikai indokot biztosít a banki különadóknak, a devizahiteles mentőcsomagoknak és a tranzakciós illetéknek is, és amely cél érdekében még a tőkekiáramlás is bevállalható. Lám, éppen néhány napja vált közzismertté a tény, hogy az OTP fel kívánja vásárolni a már régóta gyengülő MKB-t! Ugyanez mondható el a közműcégekről is a maguk közműadójával és rezsicsökkentésével.

A tőkekiáramlást általában a váratlan, akár visszamenőleges adókivetéssel, az államosítástól való félelemmel, azaz általánosan a befektetői környezet bizonytalanságával szokás jellemezni. Ezek az okok viszont elsősorban épp ennek a két szektornak köszönhetőek. Ott van persze a kiskereskedelmi különadó vagy a trafikügy is, de ezek eltörpülnek a külföldi befektetők számára a pénzügyi szektorban és a közműszektorban tapasztalható bizonytalanságok mellett. A második Orbán-kormány által kiemelten kezelt, a többségi magyar tulajdon kívánalma alá eső ágazatok azonban még átalakulás alatt állnak, ami döntő lehet a következő négy évben.

Abban az esetben ugyanis, ha a kormány a pénzügyi és a közműszektorban konszolidált gazdaságpolitikát folytatna és lélegzetvételhez juttatná a külföldi tulajdonú vállalatokat, nem lenne képes elérni a többségi hazai tulajdont (az más kérdés, hogy egyáltalán elérhető-e ez a cél), amivel szembe menne az elmúlt négy év koncepciójával. A közmunkaprogram leépítését sem tartom valószínűnek, mert a foglalkoztatottsági adatok csak lassan javulnak, a program leépítése pedig így szembe menne a foglalkoztatás bővítésének céljával. Ráadásul a „munkáért segélyt” elv sem lenne ezután fenntartható, ami a szociális háló visszaerősítését és adóemelést vonna maga után.

Az elemzők többsége által várt gazdaságpolitika az elmúlt négy év víziója kudarcának nyílt beismerése lenne, ami nélkül a Fidesz gazdaságpolitikájának egyetlen sikereként az ország sebezhetőségének csökkentését lehetne csak felmutatni. A megérzésem az, hogy az elmúlt négy évben látott koncepció a miniszterelnök számára túlságosan is személyes ügy ahhoz, hogy azt külső kényszerítő erők hiányában feladja. A kérdés az, hogy 600 ezer szavazó elvesztése és a tartós lemaradás a régió országaihoz képest jelenthet-e elegendő kényszerítő erőt.